

Montaurà



Nro. 5 GENE 1.989

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL



" NADAL ", dibuix de la nina Maribel Castells Valdivielso.(7 anys).

Sumari

Portada: NADAL, dibuix de la nina Maribel Castells Valdivielso
 Pàg.3 CRÒNICA. Gabriel Fiol Mateu.

- 7 L'ESPLAI: FÈREM FESTA. Grup de Monitors.
- 9 L'AJUNTAMENT INFORMA.
- 10 DE CA NOSTRA,..., Jaume Gual Mora.
- 12 BIBLIOTECA. Maria del Carmen Valdivielso.
- 13 SALUT: Els beneficis de l'exercici físic lleuger o moderat. Bel Garau.
- 14 QUARANTA ANYS ENRERA..., Gabriel Fiol Mateu.
- 16 ENTREVISTA: CATALINA VICENS MATEU, "Sa Comare de Mancor"
 Jaume Gual Mora.
- 19 TOPONIMIA DOCUMENTADA (5). Gabriel Fiol Mateu.
- 20 L'ESCOLA. Claustre de Professors.
- 21 FÒRUM: L'actual Consistori. Biel Pocoví Pou, Batle.
- 22 ELS LLINATGES DELS MANCORINS (4). Gabriel Fiol Mateu.
- 23 TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR. Miquel Saurina Vallori.
- 24 ESGLÉSIA LOCAL: "Un Somni Nadalenc". Bartomeu Fons Pascual.
- 25 ESPORTS. Joan Martorell Vallori
- 27 C.D. MONTAURA "A TOPE". Joan Martorell Vallori.
- 29 VIST DES DE SA PENYOTA. "Rafel Gonzalez i les seves 23 estrelles". R.R.S.
- 30 AGENDA.
- 31 PER LLEPAR-SE ELS DITS. Domingo Llull Capó.

Contraportada: IMATGES D'AHIR: ELS DARRERS DIES (1.935). Comentari de Gabriel Fiol Mateu.



MONTAURA, Revista de Mancor de la Vall.

REDACCIÓ I CONFECCIÓ: Grup de mancorins.
 COL·LABORADORS: Tots els qui vulguin.
 IMPRESSIÓ: "Apòstol y Civilizador", Petra
 DIPÒSIT LEGAL: PM. 3 - 1.988.
 EDITA: COL·LECTIU MONTAURA, Pl. Ajuntament, 1, DP. 07312, Tl. 50.17.76.

Les responsabilitats dels articles recauran només damunt de llurs autors.



CRÒNICA

OCTUBRE

El darrer trimestre començà amb una moguda jove que organitzà l'Ajuntament. A la sala d'exposicions del Casal de Cultura, En Jaume Grau i el seu conjunt MITJA LLUNA animaren tant el jove que no hi havia manera de fer-los anar a jeure, tan bé s'ho passaven.

Dia 2: A la parròquia, es casaren els mancorins Joan Frontera Ripoll i Catalina Muntaner Caldentey que han fixat el seu nou domicili al nostre poble. Desitjam a la jove parella molta felicitat en el seu nou estat.

Dia 3: A partir d'aquest dia l'ajuntament per donar un millor servei, la recollida de fems es fa tres voltes per setmana, dilluns, dimecres i dissabtes. Recordem que al començar aquest servei pel Gener de 1.972 es feia una sola vegada, augmentaren a dos des del Febrer de 1.981.

Dia 10: Començaren les obres de pavimentació de la pista poliesportiva, que ja estava molt deteriorada. El nou pis és de POROSPORT que permet una ràpida absorció de l'aigua de pluja, evitant els bassiots que dificultaven la pràctica de l'esport. Les obres estaren a càrrec de la companyia Consport S.A. i el seu pressupost fou de 1.999.280 pts.

Dia 12: Es Casaren a la parròquia de Sant Antoni de Sa Pobla En Jaume Català Gual, natural de Mancor, amb Na Margalida Rayó Cladera, d'aquella parròquia, fixant la seva residència al nostre poble. Que la felicitat els acompanyi sempre.

Dia 13: Començà un curset de ball de saló al Casal de Cultura baix la direcció del Sr. Antoni Gelabert Crespí. El nombre d'inscrits, quaranta dos, demostra que l'afició a ballar valsos, tangos, fox

etc., que pareixia havia desaparegut, torna a posar-los de moda.

Dia 15: Començà un altre any el curset de català organitzat per l'Ajuntament, impartit per en Jaume Gual Mora, havent-se inscrit devuit alumnes. El fet que En Jaume sia col·laborador d'aquesta revista, no ens farà que deixem de notar i alabar la seva dedicació a propagar el coneixement de nostre llengua i nostra cultura, restant temps del que li deixen lliure la seva professió i família.

Dia 15: A la tarda es celebrà el vuitè Mini-Marathon Popular. El recorregut fou Mancor-Massanella-Mancor, arribant els més de dos-cents participants al Poliesportiu, on l'Ajuntament amb col·laboració amb la Caixa de Balears "Sa Nostra", els oferí un típic berenar per recuperar les forces que havien gastades a la correguda o, per altres, caminada.

Tots demostraren que gana no els en faltava.

Dia 22: Els amics de la Tercera Edat celebraren un dinar de germanor a Santa Llúcia amb assistència de cent tres comensals.

La tradició que afirma que l'arribada de tords comença de debò per les Verges, aquest any ha quedat plenament confirmada, ja que el fi de setmana que seguí a aquella festa, 22 i 23 d'Octubre, els matins i les vesprades els tiroteigs



foren renouers testimonis del que deim.

Serra de Marina. Com sia que els propietaris són

trega de premis i trofeus fou presidida pel Vice-President del Consell Insular de Mallorca. Il·lm. Sr. Guillem Vidal Bibiloni, el qual excusà l'assistència del President. La festa acabà, com cada any, amb una torrada a la plaça d'Espanya que també, com cada any, fou l'acte més concorregut i animat de la jornada.



Dia 23: Organitzat pel Club Atletisme Pollença amb la col·laboració dels Ajuntaments d'aquella vila i de Mancor a més de la Caixa d'Estalvis "Colonya" de Pollença, es celebrà una cursa de relleus que enllaçaren ambdós pobles. Hi participaren cent trenta atletes, entregant el testimoni a l'arribada En Josep Rotger a qui els seus 65 anys no l'impediren de fer al darrer tram. La cursa estigué molt ben organitzada, arribant cinc minuts abans que del temps previst. Tots els participants reberen un record de la cursa.

Dia 29: Tornàrem tenir els amics de la Tercera Edat de marxa. Cent quaranta participants, acomodats en tres autocars, visitaren la finca Sa Canova de Sa Pobla, Cala Ratjada on es deleitaren amb la visita als jardins de la família March, la platja de Cala Agulla, el castell de Capdepera, Can Picafort i Alcúdia. Dinaren al restaurant Can Frontera de Son

descendents de Mancor, l'acollida que els dispensaren fou vertaderament simpàtica.

El mateix dia, una representació de Mancor, participà a la festa de la Beata que es fa a Ciutat. El club d'Esplai preparà una carrossa que representava un agre d'esclata-sangs.

NOVEMBRE

Dia 4: L'Associació de Pares, organitzà una conferència al Casal de Cultura a càrrec de D. Josep Roig Psico-sociòleg que parlà de "La Família i la societat actual".

Dia 5: L'Ajuntament amb el patrocini del Consell Insular de Mallorca, organitzà la V jornada Esportiva que, a pesar dels núvols amenaçadors, es desenvolupà amb la brillantor dels anys anteriors. A les pàgines esportives es donen els resultats de les diferents competicions que tingueren lloc durant la jornada. Sols direm que l'en-



Dia 11: Hi hagué extracció de Sang de la Germanat de Donants. Foren vint-i-nou els benemèrits mancorins que donaren part de la seva sang perquè qualcú a qui desconeixen pugui curar-se o inclús salvar la vida. Des d'aquí donam fe de la nostra admiració pel seu altruisme.

Dia 12: L'Ajuntament organitzà una vetlada musical a càrrec del grup "Rondalla de Selva" dirigida pel Sr. Joan Tortella. Interpretaren principalment havaneres, però intercalant cançons folklòriques mallorquines i d'altres populars. El Saló del Casal de Cultura estava estibat.

Dia 14: L'Ajuntament i l'Associació d'Amics de la Tercera Edat, organitza-

ren una conferència que pronuncià el Sr. Rafael Monjo Dalmau amb el tema de "Esmements Higièncics per a la 3ª Edat". La patrocinà la Conselleria d'Educació, Esports i Cultura del Govern Balear.

Dia 25: Els mateixos patrocinadors i organitzadors prepararen una altra conferència que pronuncià el Sr. Sebastià Serra Busquets sobre "Els Mallorquins, entitat històrica i perspectiva de futur".

Dia 26: El Saló del Casal de Cultura acollí la companyia teatral "Xamo-Xamo" que posà en escena l'obra d'En Jordi Mas "Cavallet quan eres Jove". Patrocinà la funció l'Ajuntament.

Dia 29: Altra volta el professor de cuina de l'institut de Formació Professional de Sóller, Sr.



Antoni Piña, donà les classes corresponents al curset de cuina nadalenca. Els assistents foren quaranta-vuit, entre els quals hi havia sis homes. Igualment com els altres anys fou organitzat per l'Ajuntament i la Caixa de Balears.



DESEMBRE

Dia 2: El primer acte del mes de Desembre tingué lloc el dia 2 en que D. Josep Roig pronuncià una conferència baix el títol de "La Societat i els Joves" on analitzà les relacions entre joves i adults i el diàleg com a comunicació familiar. L'organitzà el Grup de Pares de Mancor.

Pels principis de Desembre quedà arreglat l'antic camí de Massanella a Ciutat, ara dit de Can Gallina, en els punts on passa per sobre els torrents de Massanella i d'Escorca. El primer, principalment, per mor la increíble solució que donaren els tècnics de l'IRYDA, ocasionava que a les grans barrumbades tota l'aigüa corregués per fora del torrent. L'Ajuntament va haver de fer un pont adequat, que costà més de dos milions de pessetes. Sols faltava asfaltar el pont i els accessos, així com l'intersecció del camí amb el torrent d'Escorca. Ara ja està solucionat.

Dia 3: A la sala de sessions de l'Ajuntament i

organitzada per aquesta Corporació i els Amics de la Tercera Edat, quedà inaugurada l'Exposició d'objectes Antics que diversos particulars havien aportat. La curiositat per poder tornar a veure eines, indumentària, aixovars, objectes d'adornament, etc. féu que la mostra fos molt visitada. El patrocini era de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear.

El mateix dia 3, al saló d'actes del Casal de Cultura, les escoles de balls mallorquins de Búger i Mancor oferiren una mostra del que han après els seus alumnes en aquest art tan nostre com són els balls de bot. El públic assistent sortí molt satisfet tant de la bona voluntat que hi posaren els més menuts com del ben fer dels més grans. La vetlada estigué organitzada pel nostre Ajuntament.

Dia 9: D. Pere Orpí Ferrer ens deleità amb la projecció d'unes molt belles diapositives, realitzades per ell mateix durant



diverses excursions per la serra de Mallorca. Des de Formentor fins Andratx els més bonics paissatges desfilaren per la pantalla, comentats pel dit senyor. L'acte estava organitzat per la Direcció General de Cultura del Govern Balear.

Dia 10: L'Associació d'Amics de la Tercera Edat, organitzà una xocolatada seguida de ball, en el decurs dels quals, s'havien de renovar el membres de la junta directiva. Menjaren xocolata i ballaren al ritme de la música que interpretà D. Manuel Vitaller, però la junta no es pogué renovar per falta de candidats.

Dia 13: Celebraren la festa de Santa Llúcia en la forma habitual: cant de vespres, encesa de fogueró i torrada, festa i bulla el dia anterior i missa la diada de la santa.

Dia 15: Nasqué Jaume, segon fill del matrimoni Joan Martorell Ordines i Francesca Morro Pastor. Felicitats.

Dia 16: A la vila de Sant Joan hi hagué una reunió de la premsa forana de Mallorca, per premiar els personatges més característics del poble. El nostre representant fou l'amo Ramón Nicolau, que rebé un diploma alusiu.

Dia 17: Al saló del Casal de Cultura, la companyia Taller de Teatre Passatemps interpretà l'obra de Brian Clark "El Dret D'Escollir".



El mateix dia 17, el regidor del nostre Ajuntament pel PSOE Jaume Fontanet Martorell, veié augmentada la seva família amb el naixement de dues nines que reberen el nom de Margalida i Clara. Tant a ell com a la seva esposa Antònia Abrines Morro els donam la nostra enhorabona.

Dia 18: Fou batiat Joan, fill primogènit de Sebastià Frontera Ripoll i de Maria R. Martorell Mateu. Foren els padrins Joan Frontera Ripoll i Antònia Bernat Mateu. Felicitats.

Dia 24: Es celebraren les Maitines amb la solemnitat acostumada. Cantà la Sibilla Teresa Casillas Fontanet, l'àngel Maria del Carme Castells Valdivielso i pronuncià el sermó de la Calenda el nin Pere Mairata Gual. Enguany destecaren les interpretacions del coro parroquial que es notava que havien estat ben assatjades baix la direcció de Mn. Bartomeu Fons Pascual.

Dia 30: El gran campió de marxa atlètica Jordi Llopart donà als atlots i joves de Mancor unes lli-

çons pràctiques i teòriques d'atletisme. També féu una exhibició de la seva especialitat en la que ha conseguit tantes victòries: la marxa atlètica, modalitat tan difícil com desconeguda entre nosaltres. La seva visita estigué promoguda pel Club d'Atletisme de Pollença, en col·laboració amb el nostre Ajuntament.

Dia 31: El darrer dia de l'any fou especialment intens en activitats. A Part de partits de futbol amistosos, es fallà el VI Concurs Infantil de Betlems. Després de visitar el jurat els trenta participants inscrits, concedí els següents guanyadors: Primer premi Maçia Colom Jaume. Segon premi Miquel A. Abriñes Amengual. Tercer Premi: Francesca Mora Coll. Premi especial al betlem del Col·legi Públic Montura, muntat amb figures confeccionades en fang pels propis alumnes.



A la tarda pujada a Santa Llúcia que ja es va esdevenint un acte tradicional. Basta dir que al Santuari, foren cent vuitanta-una les persones que es deleitaren amb la xocolatada amb ensaimades en que foren obsequiats els marxaires pel nostre generós Ajuntament, juntament amb "Sa Nostra".

Finalment, per acabar l'any vell i donar la benvinguda al nou 1.989, es reuniren davant l'Ajuntament més de cinc-cents mancorins per menjar els dotze grams del raïm de la sort i beure un o dos tassons de cava aprofitant la convidada de la nostra Corporació Municipal.

Biel Fiol Mateu.

L'ESPLAI

FÉREM FESTA

1'30 Dinar
3'00 Festa i bulla.

El Sol havia sortit, però l'oratge era fresc. Era el diumenge dematí i en tot el dia no hi havia perill d'avorrir-nos. Prop de les onze, pujarem a Santa Llúcia per passar la diada.

En pocs moments ja es començà a sentir un soroll de gent amb ganes de fer un poc de trui i passar-ho bé: els nins i pares de l'esplai de Mancor.

Venien disposats a tot: riure, pregar, menjar, cantar i ballar ja n'hi ha prou! Era un dia de festa i els dies de festa quasi bé tot està permès. Ja ho veureu!

A la clastra de Santa Llúcia a un raconet hi havia un cartell que deia així:

FEIM FESTA AMB ELS PARES
11'30 Preparació de l'Eucaristia.
12'00 Missa

Vos anau aclarint o no?
Tranquils, encara hem de parlar del millor que va succeir.

Començam:

Arribats tots els pares i nins, ens col·locarem dins la capella: nins, monitors i pares asseguts per tots els racons. També es va afegir a la celebració un grup de joves de confirmació que es trobaven de convivència allà dalt, tothom hi cabia i més...!

Cantàrem, escoltàrem la paraula de Déu, pregàrem férem ofrenes, donàrem gràcies, cada un a la seva manera.

La idea principal de la missa va ser l'estimació dels pares als fills. Una estimació que ha d'esser sincera, afectiva, senzilla, responsable i madura; i no una estimació materialista, egoista o nassa ambiciosa.

Els pares han d'estimar als fills ara, cada dia, vivint el moment present, solventant les necessitats d'amor, afecte, respecte, alegria, optimisme, que necessita un nin.

Perquè és un nin i no encara una persona adulta.

En certes ocasions els pares es senten més preocupats pel que tindrà, el que farà, el que serà el seu fill el dia de demà.

No pensem en "demàs" sino en "avui" i més encara en "ares", el que necessiten els nostres fills ara és jugar, conviure, aprendre a ser amics, comunicar-se afectivament amb els pares, viure com un nin perquè encara és nin.

Aquesta era la conclusió general que es podria extreure d'aquella celebració eucarística festiva.

Mentres tot això succeïa, a defora es començava a sentir una irresistible oloreta d'arròs sec, i si l'olor era deliciosa, la vista era tota una temptació.

Una mica més tard comprovarem que la planta que feia no era comparable amb el sabor que tenia. Fins i tot els paladars més exigents ho alabaren. O per ventura és que quan hi ha gana tot és bo. Però no era aquesta l'excusa. Que el plats quedassin buits i molts repetissin en tenien tota la culpa els dos cuiners professionals que més tard foren home-natjats amb unes bones mambelletes.

I els trossos d'ensaïmada tampoc les veien passar, i els glopets de xampany no en parlem. Amb un instant pujaren els colors. Als nins les va bastar amb seure devora el seu amic, fer un poc la seva i menjar un o dos trossos d'ensaïma-

da. Són més bons de conformar!

Deixarem que la panxa descansi una mica, havíem de pair aquell "posar peus davall taula".

I començà l'espectacle! tothom ben assegut, ulls badats i dispots a riure.

I no ho sabeu bé el que vàrem riure: primer cuarada ve, cuarada va, però sempre un dels dos rebia més fort.

Després la màquina zoològica: quan la dona d'en Maçia volgué veure un canari groc, en Joan Gallineta una gallina, na Tere un Puput, na Catalina d'en Viquet un ropit,... allò pareixia "Ca'n riu i no el turis" I no en parlem quan en Maçia, en Tomàs, en Jaume Pollet i altres anaren a fer una volta en moto... i a la fi del trajecte estiraren la cadena,... a més d'un ja li queien les llàgrimes. De riure!

I després la gran actuació dels monitors amb la mala sort d'en Manolo, vàrem fer el que poguérem, no som professionals!

Però entre rialla i rialla el temps passar més depressa i amb dos jocs més ja es va fer l'hora de partir. Contents i més o manco satisfets més d'un va dir fins un altre.

I nosaltres agraint molt la participació i col.laboració activa dels pares i nins i pensant la pròxima pot sorit molt millor.

Deim, gràcies i fins l'any que ve!

Grup de Monitors.

Néixer, créixer, desenvolupar-se i morir. Aquest és el cicle evolutiu de tot ésser viu. Però la vida acaba cada any massa aviat per algunes espècies de la nostra natura.

Els incendis forestals destrueixen en poques hores, estiu a estiu, hectàrees de boscos que han tardat molts d'anys en formar-se. Els pins i altres espècies vegetals constitueixen els pulmons del nostre voltant, conserven l'humitat, ens donen ombra, aguanten la terra amb les seves arrels evitant la desertització, cobren zones del vent i les protegeixen dels seus efectes, fan possible la vida de moltes espècies animals i a més a més, donen color al nostre paisatge.

Cada vegada que surtis al camp, pensa en tots els efectes destructius d'un incendi forestal. Perquè amb el foc, tot és poc.

Col.labora en la prevenció dels incendis forestals.

L'evolució d'algunes espècies.



Amb el foc, tot és poc.



GOVERN BALEAR
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA
DIRECCIÓ GENERAL D'ESTRUCTURES AGRÀRIES
I MEDI NATURAL

L'AJUNTAMENT INFORMA

Plenaris

Ordinari, 30 de setembre de 1.988

S'acordà pagar factures per un import de 1.660.122 ptas, corresponents al mes de setembre.

S'acordà concedir les següents llicències d'obres:

D. Pedro Pericás Amengual.

D. Bartomeu Pou Pericás.

S'aprovà l'expedient de modificacions de crèdit mitjançant el superàvit de l'exercici anterior.

S'aprovà el compte de Patrimoni corresponent a l'exercici de 1.987.

S'aprovà el programa d'activitats culturals, esportives i recreatives a realitzar durant 1.988-1.989.

S'acordà sol·licitar al Consell Insular de Mallorca, una subvenció per dur a terme el curs de Català.

S'acordà la modificació de l'ordenança de recollida de fems.

S'acordà la proposta de la Conselleria de Comerç e Indústria per a l'eliminació de fems.

S'acordà sol·licitar a la Mancomunidad "Es Raiguer", l'inclusió al Pla d'assistència sanitària primària.

S'acordà adjudicar l'obra de reparació de la pista poliesportiva i voreres del complexe Poliesportiu Municipal a l'empresa Consport S.A..

S'acordà sol·licitar una subvenció al Govern Balear per poder posar en ordre l'arxiu Municipal.

Extraordinari, 15 D'octubre 1.988.

S'acordà la contractació d'obres, al Pla d'obres i serveis 1.988.

Ordinari, 28 d'octubre de 1.988.

S'acordà pagar factures per un import de 3.826.094 pts, corresponents al mes d'octubre.

S'aprovàren les següents llicències d'obres:

Miguel Vicens Martorell

Francesc Solivellas Martorell

Guillem Amer Alorda

Joan Moranta Mateu

Guillem Bibiloni Guillem

Roy Sidney Cowen

Angel Bernal Villoria.

S'acordà Sol·licitar pressupost d'indicadors.

S'acordà nomenar al Batle com a representant de s'ajuntament al Consell Escolar del Col·legi Públic Montaura.

S'acordà adherir-se al Pla de millorament de Façanes.

S'acordà concedir una subvenció a les escoles, d'un 1'5 % del total del pressupost ordinari de 1.989.

S'acordà dur a terme les obres de remodelació dependències Ajuntament.

Es donà compte de la reunió en la Mancomunidad Es Raiguer, sobre l'eliminació de fems i la contractació dels serveis mancomunats d'una assistenta social.

S'aprovà l'expedient de modificació de crèdits mitjançant transferència.

Ordinari 26 de Novembre de 1.988.

S'acordà el pagament de les factures corresponents al mes de Novembre, per un import de 1.677.468 pts.

S'aprovàren la següent llicència d'obres: D. Bernat Martorell Mateu.

S'aprovà l'expedient de suplementos de crèdits mitjançant majors ingressos.

S'aprovà el programa de festes de Nadal, Cap d'any i Reis.

S'acordà sol·licitar al servei de Pòsits Agrícoles la quantitat de 605.269 pts.

S'acordà donar 40.000 pts a la parròquia de Mancor.

S'aprovaren les següents certificacions d'obres:

1ª i única certificació d'obres de Pavimentació asfàltica i encintat C/ Margalida Sintes, per import de 1.670.000 pts.

1ª Certificació de clavagueram i pavimentació asfàltica de carrers i enllumenat per import de 3.101.034 pts.

S'acordà la compra d'una màquina d'escriure elèctrica, per a les oficines de l'Ajuntament.

S'acordà informar favorablement la sol·licitud d'ajuda al Patronat, de D. Angel Bernal Villoria.

Extraordinari, 10 de Desembre de 1.988.

S'acordà fer un estudi per a contractar la persona més indicada com a conserje del Poliesportiu Municipal.

Extraordinari, 10 de Desembre de 1.988.

S'aprovà el pressupost General, exercici 1.989.

EXISTÈNCIA EN CAIXA a 31 desembre de 1.988 - 1.468.665 ₧.

DE CA NOSTRA...

Com enunciar les hores?.-

De tots els castellanismes que cal evitar, n'hi ha un de molt freqüent i que es refereix a la manera d'enunciar les hores, bé sigui en el llenguatge escrit o oral. Tothom està d'acord en què no es pot emprar la paraula "menos" perquè és un castellanisme, per això cal evitar dir "les dues menos deu".

Hi ha persones que creuen que per dir les hores en mallorquí ho han de fer com ho fan a Catalunya: "Un quart de cinc" (4'15), "dos quarts de set" (6'30). No trobam cap testimoni, ni antic ni modern, que ens asseguri que aquesta fórmula s'hagi usat mai a Mallorca. Per altra part ens consta als mallorquins entendre aquest sistema i seria absurd voler implantar-lo. D'altres persones creuen que basta canviar la paraula "menos" per "manco" i així ja defugim del castellanisme. Això no és cert, perquè malgrat corregim un mot castellanitzat no ho feim pel que fa a l'estructura castellanitzant de la frase, que continua essent forastera.

Pareix que els documents antics ens aclareixen poc el com sortir de dubtes. Sembla que antigament, el moment en què un fet s'esdevenia, no era important en les narracions o altres escrits. Les fonts més clares les trobam als diaris personals, on hi ha puntualitzacions horàries. Així trobam frases com "a les deu i mitja del matí", "havem treballat fins a dos quarts per la una". Aquesta darrera construcció no és desconeguda en el parlar de Mallorca ni tampoc en el del País Valencià.

Com a conclusió podem dir que no hi ha cap dificultat en admetre l'enunciat "les, la ... i ...", així és correcte fins a la mitja: "les dues i cinc... i deu... i quart... i vint... i vint-i-cinc... i mitja (inclús i mitja i cinc)". A partir d'aquí és també ben corrent dir "falten (manquen) vint minuts per la una... un qurt per la una... deu per la una... cinc per la una". Lògicament també es pot fer sense emprar la paraula "falten" o "manquen" (falta o manca).

D'acord amb el mateix sistema, direm "les deu i vint-i-tres minuts", "les set i mitja i dos minuts", "falten setze minuts per les dues". Normalment es sol suprimir la paraula minuts.

La lluna, el temps i el camp.-

Hem estrenat any, l'any 1.989 del naixement de Jesucrist. Totes les publicacions, en aquests dies de començament d'any, han fet les seves previsions així com el balanç de l'any que ha acabat. Hi ha auguris per a tots els gusts.

Enguany es compliran 2.742 anys des de la fundació de la ciutat de Roma; 760 des de la Conquesta de Mallorca pel Rei En Jaume I; 479 des del descobriment d'Amèrica; 58 anys des de la proclamació de la II República; 44 des del llançament de la primera bomba atòmica; 20 des de l'arribada de l'home a la lluna; 14 des de la mort del General Franco i de la proclamació, com a Rei d'Espanya, de la S.M. Joan Carles I.

Durant l'any es produiran quatre eclipses, dos de sol i dos de lluna. No n'hi haurà cap que es pugui veure des de Mallorca, ni des d'Espanya. Seran: Dia 20 de febrer, total de lluna. Dia 7 de maig, parcial de sol. Dia 17 d'agost, total de lluna. Dia 31 d'agost, parcial de sol.

Gener

La lluna nova entra en Capricorn el dia 7 de gener a les 19h. 57m. Es produiran vents forts i baixes temperatures.

El quart creixent entra en Àries el dia 14 a les 14h. 33m. Reportarà fortes gelades.

La lluna plena o vella comença a Càncer el dia 21, festa de Santa Agnès, a les 22h. i 8m. Pareix que el temps serà clar i els dies agradables.

El quart minvant entra en Escorpí el dia 30, dia de Santa Martina, a les 2h. i 37m. Es produiran fortes gelades i freds molt intensos.

En el quart creixent s'han d'empegar els arbres que fan flor primaveral, ametlers, melicotoners, pruneres i altres similars; també es poden sembrar pinyols de melicotons, prunes anous, préssecs, etc...

En el **quart minvant** és convenient tallar els arbres que perden la fulla per fer servir la fusta per als edificis i també per fer estalons per a les vinyes i altres arbres. Es poden podar les vinyes, altres arbres, femar els ceps i els horts, netejar de cards els camps. Sembrar alls i cebes.

Les festes més importants del mes, apart de la de Cap d'Any, dia de la Pau en el món i festa de Santa Maria Mare de Déu, són: Dia 6, festa dels Reis, festa que ompl les il·lusions dels nostres infants. Dia 15, San Pau ermità. Dia 16, Sant Honorat, patró d'Algaida. Dia 17, Sant Antoni, festa popular a molts d'indrets de Mallorca, també al nostre poble de Mancor. Dia 20, San Sebastià, patró de Ciutat de Mallorca. Dia 25, Conversió de San Pau, diuen que els nats aquest dia tenen la saliva beneïda. Dia 28, San Tomàs d'Aquino, patró dels estudiants.

Altres esdeveniments a la nostra illa seran: Trobada de dimonis. Setmana de Cant Coral a Ciutat. Diada Ciclista. Festival Internacional de Teatre. Procurau estar atents, si aquests aconteixements vos interessien.

Febrer

La lluna nova comença en Aquari el dia 6 a les 18h. i 12m. El temps serà clar i en calma.

El quart creixent entrarà en Taure el dia 12 a les 23h. i 50m. El temps estarà avalotat i enutjós.

La lluna plena o vella començarà en Lleó, a les 16h. i 7m. del dia 20. El temps serà sec.

El quart minvant entrarà en Sagitari a les 20h. 43 m. de dia 28. Hi haurà vents de ponent i forts ruixats de calabruix.

En el **quart creixent** es pot sembrar càniam i lli; també llegums, melons, carabasses, cobrombos, mostassa. Empeltar pereres, pomeres i altres; trasplantar tarongers i llimoneres.

En el **quart minvant** es solien tallar les canyes i vímetes per fer sanalles, paners, etc... Es poden encara podar les vinyes, cavar-les i posar estalons, bé als ceps o als arbres tardans.

Festes i esdeveniments: Dia 2, la Mare de Déu del candelero (recordau. "si la Candelera riu, lluny és l'estiu; si la candelera plora, l'hivern és fo-

ra"). Dia 3, festa de San Blai, es posa oli al coll i es beneeixen caramels i regalèssim. Dia 5, Santa Àgueda, festa a Sencelles. Dia 8, dimecres de Cendra, comença la Quaresma; preparau la Pasqua que enguany ve prest.

En aquest mes sol tenir lloc la Setmana Internacional d'Orgue.

Març

La lluna nova començarà en Peixos a les 18h. i 54m. de dia 7. Temps variable, es produiran algunes tormentes.

El quart creixent entrarà en Gèminis a les 10h. i 46m. de dia 14. Donarà cels clars i temperatures agradables.

La lluna plena o vella començarà en Libra a les 10h. i 33m. de dia 22. Baixaran les temperatures això produirà fortes gelades.

El quart minvant entrarà en Capricorn a les 10h. i 56m. de dia 30. Cels ennuvolats i temps sec.

La PRIMAVERA començarà quan el sol estigui en àries el dia 20, dilluns, a les 16h. i 4m.

En el **quart creixent** encara es poden sembrar melons, cobrombos i carabasses; també siurons, bledes, panís, lli, etc... El julivert que es sembla en aquest mes no bessona fins al segon any.

En el **quart minvant** s'han d'entrecavar els horts, treure les males herbes dels blats i llaurar els camps perquè no hi neixin les males herbes; execallar les figueres i tots els arbres que brosten més tard. És també un bon temps per trascolar el vi i posar-lo ja a les bodegues.

Fets i esdeveniments: Dia 19 és la festa de Sant Josep, enguany cau en diumenge i a la vegada és el Diumenge de Rams, comença la Setmana Santa. Dia 23, Dijous Sant. Dia 24, Divendres Sant, es fa el Davallament a Pollença, també a Mancor en el turó de Son Tomeu. Dia 26 és el dia de Pasqua, enguany és un dels anys que cau més prest. Dia 27, mitjana festa de Pasqua. Dia 28, Romeria de Santa Llúcia i dia 29, Romeria del Cocó.

En el mes de març té lloc la Setmana Internacional de Vela, trofeu Reina Sofia. El Campionat Internacional de Golf. La Fira Agrícola-Ramadera de San Francesc. La Fira d'Artesania. Estau atents a aquests esdeveniments.

Jaume Gual Mora.

BIBLIOTECA

BIBLIOTECA PUBLICA MUNICIPAL

Activitats del darrer trimestre:
Durant el passat mes de novembre i amb col·laboració amb la directora de l'escola "Montaura" de Mancor de la Vall, es donaren unes xerrades als alumnes de 5è, 6è, 7è i 8è d'E.G.B., de la dita escola.

El tema d'aquestes xerrades fou: Funcionament d'una biblioteca i les seves normes de convivència.

A continuació s'organitzà entre els alumnes un concurs de redacció damunt aquest tema.

Els treballs premiats varen esser:

Aina Morro	6è E.G.B.
Tomàs Cayuela	5è E.G.B.
Nuria Horrach	5è E.G.B.
Gabriel Alorda	5è E.G.B.
Guillem Solivellas	7è E.G.B.
Francesca Vallori	8è E.G.B.
Marta Horrach	8è E.G.B.
M ^a Carme Castells	8è E.G.B.

Tots ells reberen com a premi un llibre d'història.

Com cada any i coincidint amb les festes de Nadal s'ha celebrat en aquesta biblioteca el Concurs de dibuix amb tema nadalenc organitzat per l'Ajuntament i amb col·laboració amb l'Escola Pública de Mancor i amb una gran participació de joves artistes locals.

El jurat format per D^a M^a Antò-



nia Pascual, D. Antoni Sastre, de l'Escola de Mancor, D. Gabriel Fiol i na Magdalena Grau, donà els següents guanyadors:

Categoria	4 anys	Jaume Solivellas Prats
"	5 anys	Pere Perelló Vallori.
"	6 anys	Francesca Mora Coll.
"	7 anys	M ^a Isabel Castells.
"	8 anys	Margalida Perelló
"	9 anys	M ^a de Mar Saurina.
"	10 anys	Núria Horrach Sole.
"	11 anys	Antònia Martorell.
"	12 anys	Miquel A. Alba .
"	13 anys	Antònia Mir Bibiloni.
"	14 anys	Mateu Sastre Reynés.

Els premis consistiren en llibres pels guanyadors i un petit obsequi per a tots els participants.

Els treballs presentats quedaren exposats al saló d'actes de l'Ajuntament durant totes les festes de Nadal.

M^a Carme Valdivielso.



SALUT



Els beneficis de l'exercici físic lleuger o moderat.

L'exercici físic, especialment aquells tipus d'exercicis anomenats aeròbics (correr, anar en bicicleta, nedar vigorosament), es ben conegut, de fa ja molts anys, que comporten un benefici per a la salut. Aquest benefici depèn de la freqüència, duració i intensitat de l'exercici: l'exercici vigorós, capaç d'augmentar les pulsacions cardíques en una xifra igual o superior al 70% de la freqüència cardíaca màxima, d'una manera sostinguda, produeix un efecte d'entrenament en qui el practica, que s'associa a un augment de l'esperança de vida.

Es per això que l'any 1.980, el Servei de Salut Pública dels Estats Units va publicar un projecte: "1.990 Objectius per a la Nació" que incloïa la previsió de què un seixanta per cent de la població adulta de 18 a 65 anys participassen regularment d'exercicis vigorosos, per exemple: vint minuts d'exercici, tres vegades a la setmana i d'una intensitat d'un 60% o més de la seva capacitat màxima.

Més recentment però, l'any 1.985 i, en vista de que només un 30% de la població adoptava la proposta inicial mentre molts d'altres preferien un tipus d'exercici amb la mateixa freqüència i durada però menys intens (per exemple: passejar en lloc de correr), el Servei Nacional de Salut va afegir als seus objectius originals, el d'animar a la gent a beneficiar-se d'altres aspectes de l'entrenament, com poden ser la flexibilitat, la resistència o la forma física. Això, en certa manera aconseguí desanimar als americans que preferien un tipus d'exercici més moderat, que pensaren, que posant de relleu aquests aspectes, el Servei Nacional de Salut posava en dubte que mitjançant un exercici lleuger es poguessin assolir els beneficis que suposa l'entrenament.

Però això no és talment així i hi ha cada dia més evidències de què no és necessària una alta intensitat en l'activitat física per obtenir salut i longevitat.

Un estudi que es du a terme damunt mortalitat i longevitat de més de 16.000 alumnes de la Universitat de Harvard ha demostrat que les persones que gasten només 2.000 calories a la setmana en passejar o pujar escales redueixen el seu índex de mortalitat per a totes les causes en un 28%. Aquest risc continua disminuint fins a una xifra de 3.000 calories consumides per setmana; a partir d'aquesta xifra la tendència reverteix.

Aquestes xifres no són, evidentment màgiques, com tampoc ho són les d'aquesta taula, agafada de The New England Journal of Medicine on es varen publicar els resultats de l'estudi de Harvard, que converteix les hores d'exercici en hores de vida guanyades

EDAT DE COMENÇAMENT	DIES INVERTITS EN L'EXERCICI	DIES GUANYATS (ESTIMATS)	HORES GUANYADES PER HORA D'EXERCICI
40	260	533	2'05
50	195	493	2'53
60	130	380	2'92
70	65	208	3'20

Es a dir, que una persona que gasta aproximadament 1.000 calories per setmana en la seva activitat diària pot afegir de 8 a 12 km de passeig cada setmana per arribar a les 2.000 calories gastades i això li permetrà allargar la seva vida (tal com es veu a la taula) sense necessitat de sotmetre el seu organisme a esforços excessius.

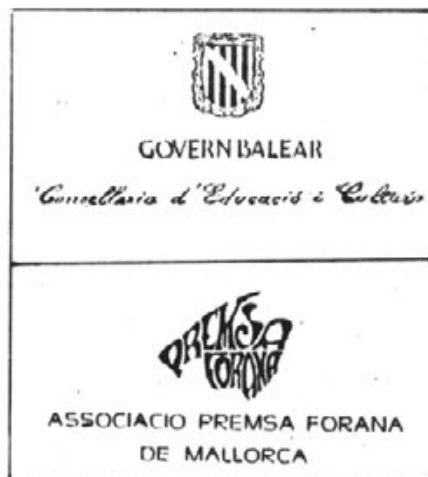
Finalment cal afegir que l'exercici pot atenuar i fins i tot revertir alguns dels efectes dels anys. Alguns dels efectes de l'edat es relacionen més amb canvis de la conducta que amb els anys. L'estudi de Harvard sembla indicar que és més important l'exercici que s'està fent que el que es va fer en el passat: els alumnes que segueixen actius més temps tenen una vida més llarga.

I aprofitant l'avinentsa, vos vull desitjar molts d'anys i salut a tots.

40 anys enrera...



El 13 de Desembre de 1.948, ara s'han complit els quaranta anys, diada de Santa Llúcia, un arc de triomf anunciava als visitants que Mancor es disponia a viure una diada de gran festa amb motiu de la inauguració de la carretera a Santa Llúcia. La festa començà el matí amb balls de bot, als quals no hi faltà com a principal protagonista, l'amo En Figueta.



La música de "El Amparo Mancorense" amentitzà la festa matinera. Aquí veim els seus integrants durant un descans del ball.



El bisbe de Mallorca Excm.Sr. Joan Hervás i el President de la Diputació, acompanyats del Batle de Mancor, Sr. Esteve Bibiloni, i del Vicari Coadjutor Mn. Miquel Femenia es dirigeixen al punt on s'inicia la nova carretera.



El President de la Diputació talla la cinta que dona pas a la carretera. La dita cinta l'aguantaven en Vicenç Amer i na Maria Moranta, honor que se'ls dispensa per haver guanyat aquell any el curs de Catecisme.



Ja davant del vell oratori, el Bisbe de Mallorca inicia la cerimònia de la benedicció de la carretera nova, en presència de quasi la totalitat del poble.

CATALINA VICENS MATEU

~ SA COMARE DE MANCOR ~



Un dissabte dematí, amb el Batle i en Biel Fiol, acudirem a entrevistar a la comare vella de Mancor. Ens esperava a "Sa Granja", a casa del seu fill Jaume. S'havia fet "ses piules" i digué que volia sortir bé a les fotografies que féssim.

Ahora de presentarla, en començar aquesta entrevista, crec que sobren les paraules. Ella va voler que quedàs clar que no solament era la comare vella, sinó també la jova i la única que hi ha hagut al nostre poble.

Quants anys teniu?
Ara en tenc vuitanta-dos, dia 14 de gener en compliré vuitanta-tres. Ja ho tenc a prop, ja el podem comptar. No em sap gens de greu. En certa ocasió, en volia baratar un parell amb botelles de llet a un que en passeja de Campos, que només en tenia 31, no anà de res.

Parlem, en primer lloc, un poc de la vostra infància, ¿quins aspectes ressaltaríeu i recordaríeu més importants?

Quan era petita, de cinc o sis anys, estava amb sa padrina de Can Patró, veïnat de S'Escola de Donya

Margalida Sintes i anava a escola amb ella. A ses nines petites mos feia escola es seu home, li ajudava, i després passàvem a ella. Hi vaig anar fins als 14 anys. Estava sa mestra encapritxada en què estudiàs de mestra i tenia molt d'interés amb jo.

Per què no estudiàreu de mestra?

Llavors es meus pares compraren un bosc de moltes quarterades a Campos (per fer-hi carbó i llenya). Mos n'anàrem allà i sa mestra em va fer una carta per donar a sa mestra. Va resultar que es bosc estava molt lluny des poble i no hi havia combinació per anar-hi i no vaig poder aprofitar.

Com va néixer la idea d'ésser comare?

Quan tornàrem a Mancor em posaren a cosir, perquè sa meva padrina era cosidora. Anava a Can Tivet (estava a's cantó del carrer que baixa a la plaça de Baix, just al costat des forn des pa). Hi vaig anar tres anys per continuar a Inca amb un satre des carrer Major (Can Cameta), als 18 anys vaig sortir sastressa. Llavors -aclara- no venien roba cosida als homes, fins i tot els calçons blancs les feien de roba, per això ses sastresses estaven sempre ofegades de feina.

Feia molta feina, tenia tres dones a jornal; això em proporcionava unes fluixedats molt fortes. El metge em deia "... no tens mal, tot el que tens es fluixedat, només pots cosir una tanda i després te

n'has d'anar pel camp". Jo no hi arribava a consentir, però vaig comprendre que primer era sa meva salut. Ho vaig deixar del tot.

Què féreu llavors?.

Saps un que està acostumat a guanyar doblers. Vaig dir n'he de fer qualcuna. A Mancor hi havia una comare intrussa, aficionada, com també en els pobles veïnats. Vaig decidir estudiar de comare i, sense dir res a ningú, vaig anar a veure a's metge. Ell, després de fer-me tot una sèrie de reflexions em donà uns papers per omplir-los i em digué: "no frissis, no ve un dia, en tenir-ho arreglat, m'ho duus". Com que allò m'entrà per s'ull dret, al dia següent ja li vaig dur. El metge em va preparar per a s'ingrés, i vaig sortir bé.

Quan ho varen saber a ca-vostra?.

Ja abans, quan m'havia de matricular d'ingrés necessitava un paper firmat pel jutge, que aleshores era D. Salvador de Son Morro. Vaig pensar que es sabria i ho vaig dir a mu mare.

Ho va rebre bé?.

No. Em digué "... no t'hi atrevissis, tu ets sastressa". No vos enfadeu -li vaig dir- primer és sa meva salut. Després ho vaig dir a c'as meus sogres. Sa meva sogra em digué "... Ni si em donassin Massanella, aniria a dur un infant". Es primer que hauria de dur hauria de ser a vos -li vaig dir.

On estudiàreu?.

Vaig estar nou mesos a l'Hospital Clínic de Barcelona. Allà m'agafà una idea d'estudiar de metgesa, però tenia sa nina pe-

tita i sa nina m'estirava.

Quin any acabàreu els estudis?.

Dia 11 de juny de 1.935.

Venguéreu totd'una a Mancor?.

Sa Secretària des Collegi de Comares, quan vaig anà a col·legiar-me, volia que passàs a Andratx, perquè coneixia el batle. Amb el batle de Mancor, que era el sergent des forn, vengueren a parlar amb mi. Jo els hi vaig agrair l'atenció però no em volia moure de Mancor. Després volgueren que anàs a Artà. Tampoc vaig accedir. Va anar-hi una comare de Mancor, que havia estudiat després de jo. Vaig obtenir sa plaça de Mancor a s'octubre, no sé si era dia 28 o 29.

A més d'ajudar a néixer als infants, fèieu altres feines de tipus mèdic?.

Només quan es metge no hi era. A vegades se n'anava a veure sa seva família Montuïri. M'avisava quan se n'anava i em deia a s'hora en què tornaria. Posava qualche injecció, si ho creia convenient, quan algú no es trobava bé.

Quin canvi heu observat en la vostra manera de treballar des de que començàreu?.

Em sap greu haver-ho de dir. S'altre dia va venir sa comare de Montuïri, després de presentar-nos, em digué a veure si hagués de tornar començar, tornaria ésser comare. Ara mateix m'hi tornaria fer si pogués actuar com abans. Crec que no ho podria fer perquè ara se'n van a Son Dureta. Vos he de dir que en quaranta-un anys de professió, només m'han fet dues cesàrees i ara en fan cada dia. Vaig servir vuit anys a Lloseta i sempre me'n vaig desfer tota sola, encara que hagués de passar tota sa nit i hagués d'emprar es medicament, que de cada vegada ha anat progressant i ajudant més. També vaig anar vuit anys a Selva (tenia sa plaça acumulada i cobrava es dos sous), tampoc vaig tenir cap problema.

Pareix que ara es torna als procediments antics, per exemple les mares tornen donar mamar als fills, què vos sembla això?.

Es clar que sí. I pens que podria fer-se com abans, tenir els infants a ca-seva, comptant amb més mitjans, però actuant tal com mos ensenyaren a Barcelona.



ENTREVISTA

Es morien molts infants aleshores?.

Quan començaven a treure es barram se'n morien molts, solien agafar diarrea degut a ses baves que feien. Morien en posterioritat al naixement. Jo som germana d'onze i només va haver-n'hi sis de vius; sa meva padrina en va tenir nou i només tres arribaren a grans. És clar que el que estava malament era la medicina infantil.

Recordau qualche moment difícil com a comare?.

Me vaig trobar amb un cas difícil. Jo estava a punt de tenir en Jaume i vaig haver d'assistir aquí, a Ses Cases Noves, ell era des Rafals, que viuen a Caimari, a un part de dues nines bessones. Es va apagar es llum i estava traient sa primera, totes dues venien d'anques. Érem a's pis i sa madona, paupant paupant va haver de baixar; per altra part, jo me trobava que estava grossa i el meu em feia nosa. Va pujar després amb un quinqué i va dir "...què és?", una nina -li vaig dir-; em vaig preparar per treure s'altra. "O en ve una altra?", va dir. Si dues nines. Aquest vespre ho vaig passar molt trist i molt difícil.

Quan havia nascut un infant vos el cuidàveu, el veia però el metge?

Jo anava a ca-seva fins que trobava que podia donar d'alta a sa mare i es llombrígol hagués caigut (això era molt delicat, ja que d'una infecció de llombrígol, l'infant es podia morir). En es moment des part, mai no hi havia es metge; jo tenia instruc-

cions de què si l'hagués de menester el cridàs totd'una.

Vos teniu nètes, quin consell donaríeu al jovent d'avui?.

Jo el donaria, però no pot entrar, perquè ets ulls s'inclinen a ses modes i això és el que comanda avui en dia.

Com passau un dia normal, avui?.

Un poc passejant, un poc cosint, un poc fent randa. He fet tots es vestits de ballar de ses nines i ara duc sa idea de fer-ne un de petit.

Què diríeu als que llegiran l'entrevista?.

Primer que es passegin tot el que vulguin de dia, però en començar a venir sa fosca que siguin a ca-seva. Sé que això és molt difícil, perquè a s'hora en què un es retira és quan comença sa diversió.

Sortírem a la terrassa i ens férem unes fotografies, acompanyats d'una

néta i de la nora de la comare, un colom domesticat feia les delícies de tots, revolotejant per tal de cridar l'atenció.

La comare recordà el nostre propi naixement, com si fos ahir, de la mateixa manera podria recordar el de tots els mancorins a qui ella va ajudar a venir al món durant aquests quaranta-un anys de la seva vida professional.

Moltes gràcies, madò Catalina i que per a molts d'anys mantingueu vostra salut i vostra claretat de records.

Jaume Gual Mora.

Rectificació

A l'entrevista, feta a l'amo En Biel des Rafals el passat número de MONTAURA, tenguérem un error quan diguérem que la germana, que encara viu, era Francisca, el seu nom és Antònia.



TOPONIMIA DOCUMENTADA (5).

CAMP DEL POU AMPLE, (Mass).- Hi havia dues finques juntes amb aquest nom: una de Bartomeu Figuera, documentada el 1-9-1369 (ARM T-14) i l'altra que el 30-6-1374 era de Pere Castlar dels Campessos. Confrontava amb la possessió d'En Figuera del mateix nom, amb camí de Massanella a Inca i amb el torrent que baixa de les muntanyes. (ARM T-16).

CAMP REDO, LO (BRR).- El 30 de juny de 1374 és de Bartomeu Figuera de Massanella. (ARM T-16) El mes de Setembre de 1531 és d'Andreu Mateu de Biniarroi i confronta amb l'olivar de Joan Mateu, comunes de Biniarroi i garriga de Bernardí Olorda. (ARM T-51) El 1594 es diu "lo bosch de Canamunt de lo Camp Redó" i és de Nadal Mateu. (AMS Stims MDXLIV) El 1662 es diu que toca les terres d'Aumadrà i les comunes de Biniarroi. (ARM T-55) El 1829 el Camp Redó i la Figarassa de Son Nadal són venuts per Sebastià Mateu a Francesc Mateu, tots de Biniarroi. (ARM Registre Hipoteques 263).

CAMP REDO, lo (MN).- Part de l'antiga finca dita Son Jueu. El 1636 és de Pere Morro. (ARM P-246) El 1666 és de Jaume Morro, llavors habitant de Binissalem. Confronta amb el camí de Mancor a Inca i amb un camí d'establidors. (ARM P-248).

CAMP D'EN SASTRE (MN).- És una de les tres parts que formen Son Lluc. Les altres dues són Conia i Can Cifra. El 1665 és de Lluc Sastre. (ARM P-248) i el 1769 és d'Antoni Sastre (ARM P-259).

CANALETA, sa (MN).- Finca que prengué el nom del torrent de la mateixa dominació, també dit de l'Alzinar, antic nom de Son Tomeu. El 16 d'Abril de 1563 es capbreva da per Cristòfol Martorell, indicant que confronta amb comuna de Mancor, torrent de l'Alzinar o de la Canaleta i cases i ermita de Santa Llúcia. (ARM P-230) El 1769 és un olivar de mitja quarterada, de la viuda de Pere Coch, confrontant amb Son Tomeu i el xaragall de Sa Canaleta. (ARM P-259).

CANAMUNT, (BRR).- Nom que indica la part més amunt d'un lloc determinat i, que com veurem a continuació, també es aplicat a una part de l'alqueria de Mancor. Els boscs de Canamunt de Biniarroi apareixen el 1594 com a propietat de Nadal Mateu. (AMS stims MDXCIV). El 1799 fou dividida entre Rafel Morro, espòs de Joana Mateu, per això ara es conegut com Can Rafel, i Joan Pol, àlies Carro, dit ara per deformació Can Pau Carro. Era del besavi de les dones d'ambdos propietaris, Joan Mateu (ARM T-58). Segons el cadastre de 1764 hi ha cinc propietaris que tenen finques a aquest paratge. (AMS Cadastre 1764) És un topòni encara viu.

CANAMUNT, (MN).- Finca del patrimoni dels Coch de Son Simó, ara solament conservat en una patita part. Les altres han pres noms diferents en el decurs del temps com So Na Montserrada, Son Miquel, Coch, Son Grec, S'Hort d'Alt, etc. El 1769 una part és de Jacint Martorell de Son Picó, descendent dels Coch, que confronta amb olivar dels Amengual de Son Collell i amb terres de Jordi Morro, àlies Vaquera. (ARM P-259).

CANAMUNT D'EN TOLRA, (MN).- Part de Canamunt, que per herència passà a Elisabet Reixach, ara dit Can Rexaquet. En parlarrem més al topònim Son Tolrà.

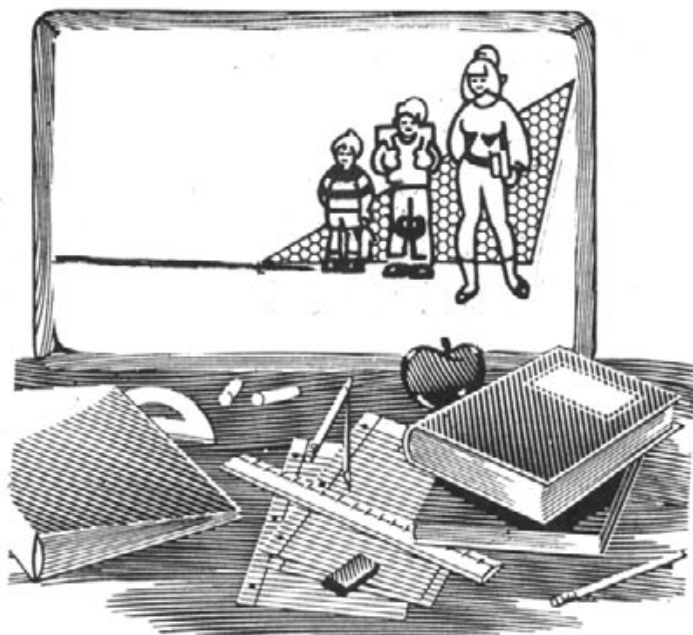
CAN CAIXETA, (MN).- Finca que prengué el nom de Salvador Martorell, àlies Caixeta, habitant de Selva, que ho posseïa el 1759, estant dins l'alou de les Almoines de la Seu. Confrontava amb terres del Notari Fonollar i amb terres de Can Gallina. (ARM P-235). El 1768 és de Gabriel Coll per compra a Salvador Martorell. (ARM P-259).

Font Documental:

ARM: Arxiu del Regna de Mallorca.

AMS: Arxiu Municipal de Selva.

Gabriel Fiol Mateu.



L'ESCOLA

Ha passat un trimestre quasi sense donar-nos compte i tenim al davant les festes de Nadal. Els nins i els mestres estem molt enfeïnats preparant tot un munt de coses per fer durant aquets dies, moltes d'elles encaminades cap al viatge d'estudis dels nins de setè i vuitè el qual els il·lusiona d'allò més; tots vosaltres en deveu estar ja al corrent doncs us deuen haver marejat intentant vendre-us ambientadors i números pel sorteig d'una panera, però només ho disfrutaran una vegada i cal que s'ho passin bé.

Doncs bé, a més a més, estem preparant una obra de teatre, que repre-

senteran el dia 22, el seu títol és "El testament d'en Pau", segurament quan llegireu aquest article ells ja hauran assaborit el triomf de la seva actuació i vosaltres us haureu divertit veient-los.



També intentem montar un betlem i donar a l'escola un aire Nadalenc, tot això entre festa i festa, doncs aquest mes n'ha estat ple.

Per fer un petit recompte de tot el que ha succeït aquest trimestre començarem per la visita o millor dit visites que han fet els nins a partir de cinquè curs a la Biblioteca Municipal, sempre amb l'amable col·laboració de la Bibliotecària M^a del Carme Valdivielso, la qual els ha informat de com funciona una biblioteca; han estat visites amb la finalitat d'acostar els nins una mica més al món dels llibres i de la cultura.

Hem tingut també eleccions al Consell Escolar, com tots sabeu, quedant definitivament format de la següent manera:



President: M^a Antònia Pascual Perelló.
 Representants professors: Catalina Galmés
 Ramis i Margalida Bujosa Estarellas.
 Representants pares: Isabel Garau Llinàs
 Gabriel Alorda Martorell.
 Representants alumnes: Bernat Alba Coll
 Marta Horrach Solé (8è)
 Representant de l'Ajuntament: Gabriel Pocoví Pou.

El dia 9 de Desembre ens visitaren els nins i els mestres de l'escola pública de Valldemossa, poble germà nostre dins la serra de Tramuntana, tots dos amb unes característiques semblants i pot ser a partir d'ara una mica més units.

Els nins participen també en el concurs de postals de Nadal que patrocini-

nen l'Ajuntament i la Biblioteca.

I ja per finalitzar volíem des d'aquí donar-vos les gràcies a tots aquells que han col·laborat amb els nins, regalant-los coses per fer la seva "panera de Nadal" i també a tots els qui els heu ajudat comprant-los billets.

Agraïr també l'ajuda que en tot moment ens ha donat l'Ajuntament i l'A.P.A. i ja acabant dir-vos que el claustre de professors del col·legi públic de Mancor us desitja a tots unes molt bones festes de Nadal.

Claustre de Professors.



FÒRUM

L'ACTUAL CONSISTORI

Tothom fa balanç quan ens trobam a fi d'any. Han passat ja més de devuit mesos d'ençà de les passades eleccions. Un temps en el qual, amb renovada il·lusió i amb l'imperatiu que vaig rebre de les urnes, he treballat, cercant en tot moment el millor per al nostre poble.

Com és costum, des de que presideix el consistori, heu rebut la màxima informació de tot el que ha realitzat l'Ajuntament. Com recordareu editàvem uns petits fulletons, on hi havia informació de les actuacions, balanç econòmic, obres, etc. de l'Ajuntament. Des de fa un any, amb gran satisfacció de tots, ho podem fer mitjançant la nostra revista MONTAURA, en els seus apartats de CRÒNICA i L'AJUNTAMENT INFORMA... De veres, que quan els que ens seguiran, els homes del Mancor de demà, rellegeixin la nostra revista, sentiran el batec del nostre poble temps enrera.

Sempre he procurat que les nostres actuacions arribassin a cada un dels mancorins. Sabeu que és molt difícil arribar a complaure tothom; però sempre la nostra il·lusió ha estat que la majoria de mancorins vegin satisfets els seus desitjos i necessitats.

La meva gestió i la de tots els companys de consistori, no solament ha procurat obres materials, del tot necessàries, sinó que també ha desenrotllat moltes activitats esportives, culturals, recreatives, etc... El nostre Col·legi Públic MONTAURA ha rebut en tot moment el nostre suport. Hem recolzat i finançat la revista MONTAURA, l'Associació de la Tercera Edat, el grup d'Esplai, etc... Tots sempre han trobat en l'Ajuntament ajuda i solució a la seva problemàtica. Escola de català per a totes aquelles persones interessades en aprendre la nostra llengua. Podeu creure que no defallirem amb la nostra actitud.

Però, com ja vos he dit en altres ocasions, no pretenc ésser triomfalista, són les realitats vives i constants que fan que, mica a mica, poguem aconseguir un poc més per un poble millor, on la gent es trobi bé i ningú no es senti estrany.

Per acabar, voldria dir-vos que tota la informació que donam, està arxivada a l'Ajuntament i com sempre,estic a la vostra disposició per aclarir-vos qualsevol dubte i atendre, en tot moment, qualsevol suggerència que pretengui el bé de tots els que vivim a Mancor.

Biel Pocoví Pou, Batle.

ELS LLINATGES DELS MANCORINS

(4)

BELLAS: Llinatge d'origen castellà introduït de fa poc a Mancor. La primera mancorina que el portà és Na Cecília, nada el 6 d'Octubre de 1.987, filla de Josep Angel Bellas Lapresta, de Madrid i de Josepa Hernández Gual, de Mancor (RCMV).

BELTRAN: D'origen germànic, de Bertrand, reducció de Berhtraban, corb il.lustre. Ja existia a Mancor el 20 de Novembre de 1.363 en què Mateu Beltran de Mancor comprà una casa a Biniamar. (ARM T-11). Altra família amb aquest nom era la formada per Sebastià Beltran i Jaumeta Martorell de Mancor, una filla dels quals, Joana, fou batiada el 30 d'Octubre de 1.672. (AD I/108/B 8). També aquest llinatge passà a l'antiquíssima família de Son Morro. Catalina Morro, filla del doctor en ambdós drets Jaume Morro, deixà l'herència de tant rica família al seu marit Joan Ferrer de Binissalem, segons testament, datat el 25 de Novembre de 1783 i aquest a Andreu Beltran per testament del 24 Juny de 1.802. (ARM P-268). Descendent d'aquest fou Salvador Beltran Gralla, primer batle de Mancor. Altre mancorí amb aquest llinatge fou Ramon, batiat el 8 de Desembre de 1912, fill de Bartomeu Beltran d'Inca i de Joana Aina Moger de Mancor. (AD. Bap. de Mancor). Altre fou Joan, fill de Guillem Beltran Martorell de Montuïri i de Margalida Solivellas Sampol de Mancor, nat el 24 d'Agost de 1.945. (RCMV). La darrera família que ha introduït aquest llinatge a Mancor és la formada per Pere Beltran Comes de Lloseta i Magdalena Amengual Reynés de Mancor, un fill dels quals, Gabriel, va néixer el 15 de Juny de 1.968. (RCMV).

BENAJES: Grafia aglutinada de la locució "ben hages" (Bé tinguis) usada com a fórmula de benedicció. El 5 de Desembre de 1.353 Guillem Benajes compra una terra a Biniarroi subhastada a Guillem Català (ARM T-9) Cinc dies després ell i la seva dona Dolça venen aquesta alqueria de Biniarroi a Gabriel Morro. (ARM T-9). El 1.359 apareix com home d'armes de Mancor en Guillem Debenages. (J. Rosselló "Home d'armes").

BENASSAR: De l'àrab "ibn-Nasr" (fills de Nàsser). El 1.446 hi ha a Mancor N'Andreu Bennassar, gendre de N'Armengol que poseïa unes cases que havien estat celler. (ACM 664) El 7 de Febrer de 1.556 es cita En Jaume Bennassar que abans era habitant de Ciutat i llevors de Mancor. (ARM T-900). El 1.594 hi ha quatre propietaris amb aquest llinatge a Mancor (AMS Stims MDXCIV). El 9 de Novembre de 1.865 batiaren Antoni, fill de N'Antoni Bennassar de Biniamar i de Na Margalida Amengual de Mancor. (AD I/60/B 12).

L'últim mancorí que hem trobat portant aquest cognom fou en Bartomeu fill d'En Guillem Bennassar de Sa Pobla i de N'Antònia Martí de Búger, residents a Massanella, fou batiat l'1 de Gener de 1.921 (AR. Bap. de Mancor).

BERGAS: Variant de Berga amb -s de plural, nom d'una ciutat Catalana, capital de la comarca del Bergadà. A Mancor apareix aquest llinatge amb el batiament de Maria, filla de Cristòfol Bergas de Senelles i de Francesca Gual de Mancor que tingué lloc el 30 de Juliol de 1.915. (AD. Bap. Mancor).

BERNAT: Nom propi usat com a llinatge. Fins el segle XX no apareix a Mancor aquest cognom que han portat tres famílies diferents. El 2 de Febrer de 1.936 nasqué a Mancor Jerònima, filla de Martí Bernat Palou i de Margalida Solivellas Mir, ambdós naturals d'Escorca. El 2 de Juny de 1.967 nasqué Vicenç fill de Guillem Bernat Colom de Caimari i de Rosa Mateu Martí de Mancor. Finalment el 27 d'Abril de 1.983 nasqué Josep, fill de Josep Bernat Verdura d'Artà i de Maria Begonya Vizcaya Gomila natural de Planchingen (R. F. d'Alemanya) (RCMV).

BERSABÉ: Llinatge molt recent a Mancor: el 29 de Juliol de 1.988 nasqué Rut, filla de Manuel Bersabé Galve de Barcelona i d'Elsbert Rodriguez Montero de Frankfurt (R. F. d'Alemanya) (RCMV).

Fonts Documentals:

ACM: Arxiu Capitular de Mallorca.
AD: Arxiu Diocesà de Mallorca.
AMS: Arxiu Municipal de Selva.
ARM: Arxiu del Regne de Mallorca.
RCMV: Registre Civil de Mancor.

Gabriel Fiol Mateu.

TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR DE LA VALL

(Octubre, Novembre i Desembre)

TEMPERATURES

Presentam estudi comparatiu amb els tres darrers anys (1986, 1987 i 1988), durant aquets tres mesos.

	Minima mitja	Màxima mitja	Minima mes dia °C	Màxima mes dia °C
Octubre	86 14,0	21,9	28 10	6 27
"	87 16,5	24,3	30 13	26 30
"	88 17,1	24,8	20 13	17 28
Novembre	86 11,0	17,8	6 8	15 21
"	87 10,1	17,3	29 5	1 23
"	88 11,6	18,4	23 5	3 23
Desembre	86 8,0	14,4	24 4	19 18
"	87 9,7	16,0	1 5	16 21
"	88 7,9	13,9	22 5	5 17

BARÒMETRE D'INTEMPÈRIE

- SI TE LA CUA SECA : BON TEMPS
- SI LA TÈ MULLADA : PLUJA
- SI LA TÈ GELADA : NEU
- SI NO SE LI VEU : BOIRA
- SI SE LI MOU : VENT
- SI SE LI MOU MOLT : TRAMONTANA
- SI LICAU : TERRATREMOL



PLUGES

Presentam també el mateix estudi comparatiu entre els anys 1986, 1987 i 1988.

	Litres totals	Dia de mes pluja	Dia	Litres
Octubre	86 170	25	39	
"	87 60	3	22	
"	88 20	13	11	
Novembre	86 123	17	38	
"	87 189	4	63	
"	88 54	12	29	
Desembre	86 107	9	45	
"	87 116	9	43	
"	88 65	1	23	

PLUGES DELS ANYS 1986, 1987 i 1988

Litres totals per any	1988	640 litres
	1987	963 "
	1986	983 "

La mitja de pluja anual queda en: 862 litres.

Ara veurem la diferència entre 1988 i els altres dos anys:

1986	1987	1988	Diferències litres	%
983		640	- 343	- 34,89%
	963	640	- 323	- 33,54%

Sumant la pluja del mateix mes durant els tres anys, nos queda així:

Gener	440 l.
Novembre	366
Setembre	307
Desembre	288
Febrer	267
Octubre	250
Abril	230
Maig	135
Marc	108
Juny	92
Juliol	91
Agost	12

El dia que va caure més aigua, va ésser:
Dia 10 de Gener de 1987 amb 109 litres.

El mes més faner en ploure va ésser:
El Gener de 1.987 amb 259 litres.

El mes més sec, va ésser:
L'Agost de 1987 sense cap litre.

Miquel Saurina Vallori



ESGLÉSIA LOCAL

UN SOMNI NADALENC

Voldria que el començament de l'any 1.989 ens encoratjàs a dur a terme aquest somni:

Somni que les ciutats s'anomenaran, d'ara endavant, de manera molt diversa. No es diran més "ciutat del Cesar o de Pere o de Lenin o de Washington", sinó ciutat de pau o de goig o de justícia o d'amor; ciutat oberta per a tots; ciutat plena de Déu.

Somni que les ciutats seran netes i belles, com la núvia enjoiada; no s'embrutaran amb sang innocent, ni s'escoltaran dins elles gemecs o plors amargs. Tota la ciutat serà terra de llibertat.

Somni que no hi haurà ciutats prepotents ni envejoses, ni pobles rivals o insolidaris. Totes les ciutats s'agermanaran i compartiran els seus valors i riqueses. I les ciutats i pobles seran així perquè els ciutadans posaran en pràctica tot això entre ells mateixos.

Somni que no es trobarà cap lloc per emmagatzemar armes o per fer proves amb elles o per fer exercici de tir. Totes les guerres es faran per combatre la malaltia i la fam.

Somni que no es veuran més captaires pels carrers ni aturats asseguts en les places. Totes les mans seran creatives i tots els talents aprofitats.

Somni que cauran i s'oblidaran totes les fronteres: les polítiques, les militars, culturals, racials. Es superaran els blocs rivals i les aliances competitives.

Somni que arribara un dia en què tot el món sigui com una gran ciutat i que el seu nom serà: ciutat per a la trobada, ciutat per a l'amistat, ciutat en llibertat. No es parlarà de tres o quatre mons, sinó d'un sol món solidari i una sola fe.

Somni que arribarà un dia en què els homes i el seu parlar tenguin un sentit vertader i tothom interpretarà amb el mateix sentit les paraules amor, pau, llibertat. Ningú no es confondrà ni dubtarà perquè la conducta de cada persona serà l'explicació més correcta d'allò que diu.

Somni que arribarà el dia en

què ningú es sentirà totsol, ni haurà més droga que la de l'estimació, ni més bo-rratxera que la de l'esperit, ni més fam que la de justícia.

Somni que Déu mateix ens inspirarà els nostres somnis i ens donarà força perquè es converteixin en realitat.

Somni finalment que la festa de Nadal i els bons Reis d'Orient ens hauran regalat el coratge necessari per no defallir en la realització d'aquets somnis durant l'any nou 1.989.

Elaborat des de "Fuego en la tierra"
1.988.- Caritas.

Bartomeu Fons Pascual.

NADAL

Nadal: neu a la muntanya;
fred derrotat vora el foc;
sent el flabiol de canya
del mussol, no sé en quin lloc

Nadal: una nit tranquil·la;
lluna en creixent que ja es pon;
matines, cant de sibil·la,
missa amb rúbriques de son.

Nadal: vermell de taronges,
blanc de neules, romaní;
dorm sobre unes palles flonges,
drapadet, l'Infant diví.

Nadal: plats i llepolies,
confecció ritual;
broll de santes alegries
de la font del sant Nadal.

Nadal: entorn de la taula,
els qui hi seuen i els records.
Nadal: una estreta baula
que uneix els vius amb els morts.

ESPORTS



RESULTATS DE LA CINQUENA JORNADA ESPORTIVA (5-11-88)

Diada Popular de bicicletes: Home de més edat: Josep Rotger, 64 anys. Dona de més edat: Antònia Carbonell, 61 anys. Nin més jove: David J. Gulliver, 2 anys. Nina més jova: María Janer, 3 anys.



Passejada a Massanella: Home de més edat: Felip Martorell, 90 anys. Dona de més edat: Margalida Mairata: 80 anys.

Futbito benjamins:

Montaura- 5 Sallista-1

Futbito Veterans:

Montaura- 6 Veterans-4

Atletisme i tenis: Sols es feren exhibicions.



CROSS MANCOR DE LA VALL (4-12-88)

Guanyadors:

- Categoria A: Jesús Rodriguez (Club Olimpo)
- " B: Basilio Martinez (B. Oliver)
- " C: Gabriel Orell (C.A. Pollença)
- " D: Pere Maura (B. Oliver)
- " Junior Femení: Soledat Mateos (C.A. Pollença).

EQUIP ALEVIN DE FUTBOL.

Per facilitar la pràctica del futbol als allots d'11 a 13 anys, el C.D. MONTAURA ha federat un equip de la categoria Alevin, que participa al Campionat de 3ª regional dins el grup C. Els seus components són:

Porters: Guillem Coll i Joan Moranta.

Defenses: Joan Jofre, Sebastià Alorda, Monserrat Fontanet i Sebastià Nicolau.

Mig-campistes: Bernat Gual, Bernat Mairata, Joan Nicolau, Guillem Solivellas i Bernat Martorell.

Delanteros: Eusebi Robles, Jaume Mora, Rafel Solano, Gabriel Alorda, Pere Mairata i Joan M. Chomón.

Els resultats dels partits oficials que han disputat durant el quart trimestre de 1.988, han estat:

- 12 Nvbre. Relojeria Calvo-0 Montaura-3
- 19 Nvbre. Montaura- 0 S. Fernando-6
- 26 Nvbre. Sa Vileta-0 Montaura-0
- 3 Dcbr. Son Sardina-0 Montaura-0
- 17 Dcbr. Montaura-5 Relj. Calvo-2

Al finalitzar la primera volta del torneig, ocupen la segona plaça.



C.D. Montaura "A Tope"

Després d'una brillant pretemporada a on no va perdre cap partit, el C.D. Montaura ha començat aquest Campionat de lliga de 3ª Regional amb molt d'èxit.

A Continuació feim un resum dels partits jugats pel C.D. Montaura.

ESCOLAR 1 MONTAURA 2

Primer partit i primers punts i positius. Excursió inclosa a Capdepera amb molta gent de Mancor al Camp de futbol. El partit va ésser dominat completament pel C.D. Montaura a pesar de que l'Escolar es va avançar al marcador.

Els dos gols foren aconseguits pel jugador Biel Moranta.

El jugador mes destacat: Toni Estrany.

MONTAURA 3 SANTA MARIA 2

Segon partit de lliga i nova victòria del nostre equip davant un gallet de la categoria qui mos va fer passar un poc de pena.

El Santa Maria se va avençar per dues vegades al marcador i vàrem aconseguir remuntar el partit.

Un gran partit el jugat pels dos equips, que sense cap dubte seran els gallets de la categoria.

Els gols els aconseguiren: Arrom i Ribot.

Cap destacar la gran assistència de públic, unes 300 persones i el gran ambient amb una llarga traca inclosa preparada pel directiu animant l'ambient Tià Ripoll "Pavo" amb col·laboració econòmica d'un parell d'aficionats.

Jugador més destacat: Carlos García.

LLUBI 2 MONTAURA 0

Tercer partit de lliga i primera derrota soferta davant un equip molt "marrullader" que va estar tot el partit embotellat dins la seva porteria. La pilota no va voler entrar i en dos contractes mos feren els dos gols. Un partit que no viem de perdre mai. La gent de Mancor se va tornar volcar amb l'equip. Per cada llubiné hi havia tres mancorins.

A destacar tot l'equip pel seu gran esforç.

MONTAURA 3 ALCUDIA 2

Nova victòria del Montaura que

una vegada més mos pasàren per davant en el marcador amb un 3-0 tornà passar pena l'afició deprés de què l'Alcúdia mos fes els dos gols.

Una altra vagada el Camp de Turixant enregistrà una gran entrada.

Els gols els varen conseguir: Biel Moranta 2, Ramón Arrom 1.

A destacar els jugadors: Biel Moranta i Ramón Arrom.

SANTANYI 1 MONTAURA 2

Dos punts més davant un bon equip com és el Santanyi. Després de fer un primer temps molt xarec, el Montaura es va créixer al segon temps quan va desenvolupar un bon partit aconseguint els dos gols que mos daren la Victoria.

Una altra vegada hi havia molts de mancorins a Santanyi on hi anàrem amb autocar.

Els gols els marcaren: Costa i Pep Moranta.

Jugador més destacat: Pep Ripoll (Vallador).

Com a revulsiu volem destacar el jugador Tolo Martorell, que quan va sortir al terreny de joc, el Montaura va començar a dominar al Contrari.



MONTAURA 6 SENCELLES 1

Golejada d'escàndol davant l'equip senceller. El Montaura va fer un gran partit i al descans mos vàrem retirar amb un 4-1. Cal destacar tot l'equip pel seu gran joc desplegat, i la gran arrancada per la banda de Tolo Martorell que va acabar amb penal.

Els goleadors foren: Costa (2) Ribot (1) Ramón (3).

Se va tornar registrar un gran

ambient amb una bona entrada de gent.

Tornà haver-hi una gran traca i amollada de coets amb cada gol.

Gran partit de Ramón Arrom.

BADIA DEL CALA MILLOR 1

MONTAURA 0

Nova derrota, una altra vegada injusta contra el filial del Cala Millor, amb partit jugat a Son Servera. El gol que mos feren s'aconseguí quan passava de 3 minuts del temps reglamentari, després d'haver tengut 4 o 5 ocasions clares per marcar el C.D. Montaura.

L'equip va tornar fer un gran partit i la mala sort mos va privar de la victòria.

El desplaçament es va fer amb autocar, i tornà haver-hi gran quantitat de mancorins acompanyant a l'equip.

Jugadors més destacats: Estrany. Carlos García i Pepe Moranta.

MONTAURA 8 ARIANY 1

Després de la derrota davant del Badia va sortir el C.D. Montaura mentalitzat amb vèncer a l'Ariany. Va èsser un festival de bon futbol i molts de gols.

Una gran primera part que va acabar amb un 6-1 favorable al C.D. Montaura.

Cal destacar el recolzament de la penya amics del barrelet, que varen perdre el Sopar que s'apostàren i que es va fer al Casal de Cultura.

El golejadors foren: Arrom (3) Biel Moranta (4) Pepe Moranta (1).

Jugadors més destacats: Arrom i Biel Moranta.

COLÒNIA 2 MONTAURA 3

Nova victòria fora de casa aconseguida en un camp molt difícil com es Sa Colònia de Sant Jordi i en un partit que va despertar molta expectació.

Se va avençar l'equip del Colònia als cinc minuts de joc amb una jugada desgraciada, però el gran sacrifici del Montaura, mos va dur a remuntar el partit, posant-mos amb un 1-3 en el marcador. Final de nirvis quant el colònia va empenya en els darrers minuts del partit però el nostre equip es va defensar molt bé.

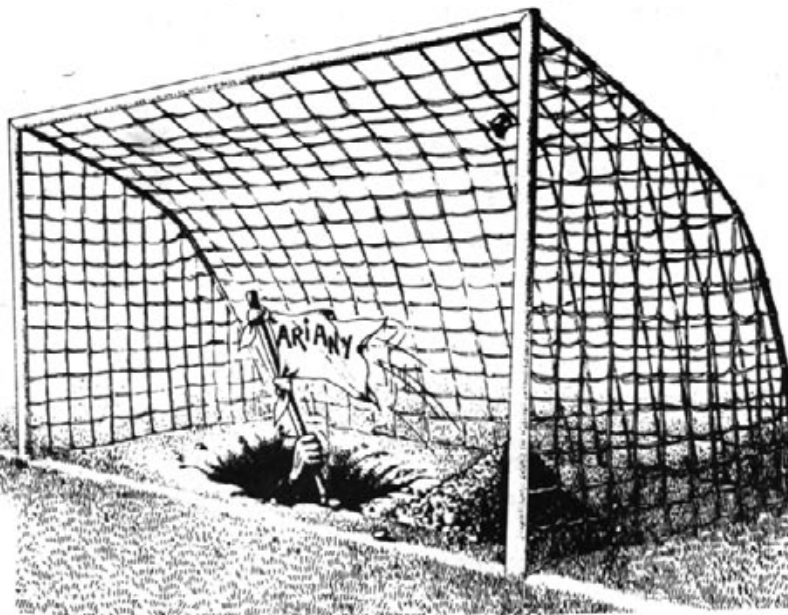
Els gols foren aconseguits per: Pepe Moranta (2) Toni Estrany (1).

Millors jugadors: Pepe i Pep Moranta.

MONTAURA 5 JUVENTUD INCA 4

El resultat ho diu tot, més mogut impossible.

El Montaura va fer una primera part horrorosa amb molts de nirvis i l'equip contrari va arribar a posar-se amb un 0-3 al marcador, aconseguint R. Arrom el primer gol d'una falta amb gran xut de



més de 30 mts. acaba la primera mitat amb el resultat 1-3.

Sortí l'equip molt mentalitzat el segon temps, arrollant al Deportivo Inca i remuntant el resultat amb un 4-3 després de jugar una segona part de pel·lícula.

Després l'equip contrari tornà empatar el partit a 4-4 i quan estava a punt de acabar un xut de Colàs no va poder aturar-lo el porter visitant i es convertí amb el 5-4 definitiu.

Els golejadors foren: Carlos (1) Pepe Moranta (2) Arrom (1) Colàs Seguí (1).

A destacar tot l'equip que va lluitar amb totes les forces al segon temps per remuntar el partit.

Una altra vegada molta gent al camp de Turixant, que va sofrir, riure, plorar, però segur que es va divertir.

MARGARITENSE 2 MONTAURA 0

Tercera derrota del Montaura a Santa Margalida on mos marcaren el dos gols la segona part, després de ver jugat un primer temps fabulós.

El primer gol del Margaritense amb un cop a cap espectacular del número 4 va desmoralitzar el Montaura.

D'aquest partit cal destacar el gran recolzament del públic que amb tot moment va estar bolcat amb el nostre equip.

Després d'aquest partit hi ha descans fins el 8 de Gener en què jugarem contra el Sant Joan a fora camp. La classificació queda de la següent manera en els quatre primers llocs:

1.- Santa Maria	18 punts +8
2.- Alcúdia	17 punts +7
3.- Montaura	16 punts +6
4.- Sant Joan	14 punts +2

Comunicam que es clasifiquen els dos primers equips per a la lligueta d'ascens.

Una petita estadística:

Equip màxim golejador: Montaura 32 gols.
 Equip menys golejat: Santa María 7 gols.
 Jugadors amb més gols: Ramón Arrom i Biel Moranta amb 9 gols.

Porter menys golejat: Tolo Morro 0 gols.
 Jugador de més esportivitat: Carlos Garcia (tots els partits jugats i cap tarjeta).

Jugadors amb tarjetes: Arrom 3, Ribot 3 i Ripoll 3.

Jugadors mes regulars: J. Martorell, Arrom, Estrany, Carlos (tots els partits jugats)

Per acabar volem destacar el gran recolzament que té el C.D. Montaura,

"VIST DES DE SA PENYOTA"

"RAFAEL GONZALEZ I LES SEVES 23 ESTRELLES"

Jo, amb aquestes retxes vull agrair i resaltar aquesta gran tasca que està fent aquest preparador que sense cobrar ni un cèntim està demostrant el seu amor i afecte per aquest gran "Club" que es el C.D. Montaura i pel poble de Mancor de la Vall.

No hi ha dubte que l'aficionat i directiva estan amb ell, però per favor deixau-lo treballar, mancorins, davant el C.D. Montaura tenim un gran entrenador i millor persona que amb doblers seria mal de conseguir. La seva tasca no la podem discutir a pesar de que hagi tengut qualque equivocació.

També hem de pensar que mai no havia vist jugar les seves 23 estrelles i a pesar d'això han lograt formar un equip

començant per l'entrenador Rafel Gonzalez per la seva constància, els jugadors pel seu esforç, tant els qui juguen com els qui no juguen, els directius per la seva gran col·laboració i una menció especial a Miguel Vallori Mateu i Guillem Martorell per la seva entrega al Club.

Recolzau el C.D. Montaura i que segueixi la bona ratxa.

Mos oblidàrem de felicitar a les dues penyes:

Penya penyota i la penya amics del Barrelet.

Vius als gats!



Joan Martorell Vallori.

amb moltes aspiracions.

Abans d'acabar vull resaltar també, la gran tasca i entrega d'un super cinc estrelles "com diu en José M^a Garcia". Aquest home que es en Carlos Garcia que ha demostrat que apart de jugar a tercera Regional, es un jugador i més persona de 1^a divisió.

Per favor deixau-los treballar i recordau que feia molts d'anys que a Mancor no teniem diumenges de glòria, gols i bon futbol com enguany.

També vull destacar el gran recolzament de l'aficionat i a aquesta junta directiva tan compacta que ha format un gran equip tan tècnic com esportiu.

Res més mancorins, des d'aquí vos desitj molts d'anys i que 1.989 estiguem a segona amb el mateix equip.

Un aficionat.
 R.R.S.



Agenda

Metge de Guàrdia	281313
Ambulàncies	200362
Dispensari Municipal	504865
A.T.S.	501880
Urgències Inca S.S.	503882
Ambulatori Inca S.S.	502850
Bombers Inca	500080
Guardia Civil Selva	515004
Guardia Civil C.O.S.	295050
Parròquia	501828
Pompes Fúnebres	500237
Escoles	505991
Ajuntament	501776
Protecció Civil	721040
Electricitat AVARIES	500700
Telèfon Esperança	461112
Fons Cultural Europeu	457777



METGES DE GUÀRDIA ANY 1989



GENER							FEBRER						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
26	27	28	29	30	31	1	30	31	1	2	3	4	5
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
23	24	25	26	27	28	29							
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI							Dr. R. FARRIOLS						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													
MARÇ							ABRIL						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
27	28	1	2	3	4	5	3	4	5	6	7	8	9
6	7	8	9	10	11	12	10	11	12	13	14	15	16
13	14	15	16	17	18	19	17	18	19	20	21	22	23
20	21	22	23	24	25	26	24	25	26	27	28	29	30
27	28	29	30	31	1	2							
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI							Dr. R. FARRIOLS						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													
MAY							JUNY						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7	29	30	31	1	2	3	4
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25
							26	27	28	29	30	1	2
Dr. R. FARRIOLS							Dra. M. CUADRI						
Dra. M. CUADRI							Dra. L. FABREGAT						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													
JULIOL							AGOST						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
2	3	4	5	6	7	8	31	1	2	3	4	5	6
9	10	11	12	13	14	15	7	8	9	10	11	12	13
16	17	18	19	20	21	22	14	15	16	17	18	19	20
23	24	25	26	27	28	29	21	22	23	24	25	26	27
30	31						28	29	30	31	1	2	3
Dr. R. FARRIOLS							Dra. M. CUADRI						
Dra. M. CUADRI							Dra. L. FABREGAT						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													
SETEMBRE							OCTUBRE						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22
25	26	27	28	29	30	1	23	24	25	26	27	28	29
Dr. R. FARRIOLS							Dra. M. CUADRI						
Dra. M. CUADRI							Dra. L. FABREGAT						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													
NOVEMBRE							DESEMBRE						
L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
30	31	1	2	3	4	5	4	5	6	7	8	9	10
6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16	17
13	14	15	16	17	18	19	18	19	20	21	22	23	24
20	21	22	23	24	25	26	25	26	27	28	29	30	31
27	28	29	30	1	2	3							
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dra. M. CUADRI							Dra. L. FABREGAT						
Dra. L. FABREGAT							Dra. M. CUADRI						
Dr. R. FARRIOLS							Dra. L. FABREGAT						
Dra. M. CUADRI													

Adreça dels metges: Dr. RICARDO FARRIOLS: C/ M. Cabeller, n° 5 - MANCOR
Dra. LUISA FABREGAT: C/ Dezañar, n° 9 - SELVA
Dra. MARIA CUADRI: C/ J. Estelrich, n° 4 - SELVA

SERVERS D'URGÈNCIES: TELEFONAR A L'ÚNIC NÚMERO

28 13 13 - BUSCA-688

VISSARTES, DIUMENGES I FESTIUS INCLUTS: De les 14 h. del dissabte fins a les 9 h. del diumenge

DIES FERERS: De les 17 h. fins a les 9 h. del dia següent

LES GUÀRDIES SÓN EXCLUSIVAMENT PER URGÈNCIES.
ELS BALATS NO URGENTS SEFAN ATENDRE EN HORES DE CONSULTA

Donam la mà als ajuntaments,



construïm Mallorca plegats.

Per nosaltres, els més petits són els més grans.



CONSELL INSULAR DE MALLORCA

PER LLEPAR-SE ELS DITS

PEIX AMB SUQUET

(receta Eivissenca)

Components per a quatre persones:

3 quilos de peix: cap-roig, aranyes, rates, etc...

1 ceba grossa

2 tomàtiques

alls

1 quilo i mig de patates

8 filets de safrà

un poc de canyella

una taceta d'oli

julivert

sal

Fase de preparació:

Escatar els peixos. Després d'haver-los rentat, escórrer-los.

Salar.

Pelar i triturar la ceba i les tomàtiques; Picar els alls. Tallar les patates a rotllanes. Picar el Julivert.

Posam una cacerola al foc amb un poc d'oli. Hi sofregim la ceba, quan comença a ser transparent hi afagirem les tomàtiques i els alls. En tenir consistència de salsa, hi afagim les patates. Salam al gust i cobrim amb aigua, justet-justet, el contingut de la cacerola. Un polsim de canyella i el safrà.

Deixam bullir 10 minuts.

Colocam els peixos damunt les patates i hi afagim, de bell nou, aigua si fou necessària, fins a cobrir els peixos. Bullirà 10 minuts més. Mentre dins un murter picarem julivert i alls. Una vegada feta aquesta picada l'incorporarem a l'aiguat. Convé tastar l'assaonament.

Es serveix posant el peix dins un plat gran, junt amb les patates, trempat amb un poc de brou.

Amb el brou que queda es pot fer un bon arròs que menjarem després del peix.



ARRÒS BRUT

(recepta autèntica)

Components per a quatre persones:

1 conill

3 tomàtiques de remellet

alls

julivert

safrà,

pebrebò

canyella, 400 gr. d'arròs

mitja taça d'oli.

Fases de preparació:

Trosejar el conill, reservant-ne el fetge.

Convé no fer net el conill amb aigua, a no ser que no sapiguem d'on és. Pelar i picar les tomàtiques.

Posarem una cacerola al foc, millor si es una greixonera, amb l'oli. Quan l'oli comenci a fumejar, hi fregirem el fetge del conill, per ambdues parts i el més cuit possible. En ésser cuit el reservarem. Ara posam a sofregir la carn del conill fins que sigui ben rostideta, hi afagim les tomàtiques, fins que gaire-bé s'aferrim pes cul de la greixonera. Posarem aigua, entre litre i mig i dos litres, Assaonar al gust, mitja cullareta de café de canyella, un polsim de pebrebò, deixant-ho bullir prop de mitja hora, que es quan la carn del conill serà ben cuita.

Mentre, dins un murter picarem un parell d'alls, unes fulletes de julivert, el fetge del conill i el safrà.

En haver passat la mitja hora quan la carn del conill serà ben cuita hi afagirem aigua, si fos necessària, i quan arranqui el bull, hi tirarem l'arròs, que ha de coure entre 15 i 20 minuts. Quan manquin 5 minuts per ésser cuit, tirarem la picada a l'arròs. En ésser cuit el podrem servir.

Nota: el nom "d'arròs brut" és perquè entre el grans quasi blancs de l'arròs s'hi troben miquetes negres de la sang i fetge del conill, donant-li aquest aspecte de "brut".

Domingo Llull.

Imatges d'ahir



Ja han passat les festes de Nadal i Cap d'Any i en un no res ens trobarem que ja som als Darrers Dies. Es clar que ja no serà com abans de la guerra. El dimarts de Carnestoltes no tocarà una campana anunciant que la Quaresma ha començat. Els aficionats a ballar ja no hauran d'esperar la festa de Santa Llúcia de la setmana de Pasqua, per tornar a marcar els punts i els compassos com procuraven fer de la millor manera possible els que presumien de bons balladors. Ja molts passaran per alt els dijuns i abstinències que anaven tan associats a la paraula Quaresma. Ara l'Ajuntament organitzarà i pagarà les festes per animar el poble. Això no era necessari a aquest mancorins de la fotografia, feta l'any 1935, perquè el desitg de passar-ho bé abans de la llarga Quaresma els donava coratge per aprofitar tant com podien els Darrers Dies. Hem pogut identificar, d'esquerra a dreta, Maria Rosselló "Viqueta", Biel Martorell "des Forn des pa", Vicenç Martorell "Figuet", Francesca Rosselló "Viqueta", Francesc Mateu "Músic", Ramón Nicolau "Costa", Antònia Morro "Roig" i el nin Miquel Sampol "Vellut".

Biel Fiol Mateu.